

Asia: VN/1230/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Perheenyhdistämisen odotusaikaa koskeva ehdotus

-

Ulkomaalaislain ja tutkija- ja opiskelijalain soveltamista koskeva ehdotus

-

Kielitaitoedellytystä koskeva ehdotus

-

Toimeentuloedellytystä koskevaa asetuksenantovaltuutussäännöstä ja sen perusteella säädettävää valtioneuvoston asetusta koskeva ehdotus

-

Muuta lausuttavaa esityksestä

Oulun yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta.

Oulun yliopisto esittää seuraavat huomiot perheenyhdistämisen odotusaikaa koskevasta ehdotuksesta ja sen vaikutuksista kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelevuuteen Suomessa, erityisesti maisteriohjelmien osalta.

Kansainväliset maisterivaiheen opiskelijat eroavat merkittävästi kandidaattivaiheen opiskelijoista. He ovat keskimäärin yli 25-vuotiaita ja heidän elämäntilanteeseensa kuuluu usein puoliso ja merkittävällä osalla myös lapsia. Tämän vuoksi perheeseen kohdistuvat rajoitukset ja epävarmuudet vaikuttavat heidän päätökseensä hakeutua Suomeen huomattavasti voimakkaammin kuin yksin muuttavien opiskelijoiden kohdalla.

Jos lakimuutoksen seurauksena opiskelijan perheenjäsenen Suomeen saapuminen viivästyy yhdestä kahteen vuoteen – huomioiden sekä mahdollinen odotusaika että hakemusten käsittelyajan – on todennäköistä, että osa potentiaalisista hakijoista suuntaa maihin, joissa perhetilanne huomioidaan paremmin. Tämä kehitys voi merkittävästi heikentää Suomen kilpailukykyä kansainvälisten maisteriopiskelijoiden kohdemaana.

Perheellisten opiskelijoiden kiinnittyminen Suomeen on usein vahvempaa kuin yksin muuttavien. Kiinnittymistä vahvistavat erityisesti lasten pääsy varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, puolison mahdollisuudet työllistyä sekä sosiaalisten verkostojen rakentuminen perheen kautta. Kun perhe asettuu Suomeen, kasvaa merkittävästi myös todennäköisyys, että opiskelija jää valmistumisen jälkeen maahan töihin ja että koko perhe integroidaan pysyvästi suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perheiden kiinnittyminen Suomeen tukee pitkällä aikavälillä maan työvoiman saatavuutta ja väestönkehitystä. Mikäli lakimuutos heikentää perheiden asemaa tai vaikeuttaa heidän pääsyään Suomeen, riskinä on päinvastainen kehitys: opiskelijat joko eivät hakeudu Suomeen lainkaan, keskeyttävät opintonsa tai palaavat valmistumisen jälkeen lähtömaihinsa. Tällöin Suomi menettää kouluttamansa osaajat. Lisäksi on erityisen tärkeää varmistaa, että opiskelijan ja hänen perheensä toimeentulo on riittävä Suomessa elämiseen, jotta arki on kestävällä pohjalla eikä taloudellinen epävarmuus heikennä opiskelun sujumista tai perheen hyvinvointia.

Lakimuutoksen myötä kiristyvät oleskelupa-, toimeentulo-, ja kielitaitovaatimukset vaikuttaisivat laajasti suomalaisten yliopistojen toimintaan, ja heikentäisivät niiden veto- ja pitovoimaa, taloutta sekä monikulttuurisuutta ja tutkimuksen monimuotoisuutta merkittävästi. Lisäksi perheenyhdistämisen rajoitukset heikentäisivät opiskelijoiden hyvinvointia ja sitoutumista Suomeen, mikä heikentäisi pitkällä aikavälillä myös alueellista elinvoimaa ja kansainvälisten opiskelijoiden tuomaa osaamispohjaista hyötyä.

Oulun yliopisto korostaa, että esityksen kokonaisvaikutuksia tulee arvioida huolellisesti kansainvälisen opiskelijarekrytoinnin, kotoutumisen sekä pitkän aikavälin työvoimatarpeiden näkökulmasta.

Nylund Päivi
Oulun yliopisto